

Zientzia eta teknologia

JOXERRA AIZPURUA

Gineako txinpantzeek tranpak desaktibatzen ikasi dute



1BP.BLOGSPOT.COM

Uganda, Tanzania eta Boli Kostako txinpantze askok zauriak dituzte oiha-nean jarritako tranpen eraginez, baina ez da gauza bera gertatzen Ginean bizi direnekin.

Gineako Bossou eremuan oiha sakonak daude eta hango primateen jarraipena joan den mendeko 70eko hamarkadatik egiten ari dira. Gaku Ohashi eta Tetsuro Matsuzawa japoniar ikerlariek txinpantze arrak tranpak desaktibatzen ari zirela ikusi zuten hainbat aldiz, eta tranpak ez ziren nola-

nahikoak. Hari metaliko batez –askotan bizikleten balaztetan erabiltzen dena– kizkur bat egiten da; hori liana bati lotzen zaio, eta liana, berriz, arku itxura duen makil bati; animalia batek hanka edo burua kizkurrean sartzean tranpa aktibatzen du, eta harrapatuta geratzen da bertan.

Tranpa horiek oso ongi ezkutatuta egoten dira landareen artean, baina txinpantzeek bilatu eta, behin topatuta, makilari eragiten diote tranpa aktibatzeko.

Baina zergatik Gineako txinpantzeak baino ez dira gai tranpak desaktibatzeko eta ez inguruko herrialdeetakoak? Ikerlarien arabera sekretua txinpantzeen eta bertako gizakien bizikidetzan dago: beraien ustez txinpantzeek pertsonengandik ikasi dute.

Bakterioek elkarri laguntzen diote

BOSTONGO UNIBERTSITATEAN, James Collons-en lantaldeak behatu du bakterioek elkarri laguntzeko sistema garatu dutela, antibiotikoei aurre egiteko.

Nature aldizkarian argitara emandako artikuluan azaldu dutenez, antibiotikoek bakterioei eraso egitean azken hauek mutetzen hasten dira, eta mutazio horien eraginez bakterio kopuru txiki bat sortzen da, antibiotikoari aurre egiteko eran. Bakterio indartsu horiek, mutetzen eta ugaltzen segitu beharrean, bakterio ahulei laguntzen diete, eta horretan gastatzen dute euren indarra. Bakterio gehienak gai direnean antibiotikoari aurre egiteko, orduan hasten dira bakoitza bere bidea egiten.



WWW.ESACADEMIC.COM

CO₂-ren muga kritikoa berotegi efektuan

Meteorologo talde batek adierazi du zein den atmosferara emititu dezakegun karbono dioxidoaren kantitate zehatza, mende amaieran Lurreko tenperatura 2°C baino gutxiago igo dadin. 2°C-ko igoera hori, hain zuzen, puntu kritikotzat jotzen da: hortik gora munduko klimak orain artekoak baino askoz aldaketa larriagoak jasango dituela diote zientzialariek.

<http://ttiki.com/16325> (Gaztelaniaz)

Nola lortu ura espazioan

Herschel teleskopioari esker astrofisikariek hobeto ulertu dezakete zergatik eta nola sortzen diren ur-molekulak izar batzuen inguruan. Antza denez, izpi ultramoreek izarretako karbono monoxidoaren oxigenoa askatzea eragiten dute, eta hura ugaria den hidrogenoarekin nahasten da, ura sortuz.

<http://ttiki.com/16328> (Frantsesez)

Tabako landarearen defentsa

Zizareak tabako-landareari erasotzen hasten direnean, zizareen listuak landarearen egitura kimikoan aldaketa bat eragiten du. Aldaketa horri esker, landareak intsektuak erakartzen ditu; zizareak jaten dituzten intsektuak, alegia.

<http://ttiki.com/16329> (Frantsesez)

Babeslea: iametza Interaktiboa

web garapenak

multimedia

aholkularitza

edukiak

ideia batetik errealitatera

iametza

interaktiboa

www.iametza.com

T.943 37 67 16